

PERSBERICHT

Juni 2024

Verslag aan het Vlaams Parlement

Rekenhof publiceert Vlaams rekeningenrapport over 2023

Het Rekenhof rapporteert over zijn controle van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap in drie certificeringsverslagen over de verschillende deelrekeningen, die in onderlinge samenhang moeten worden gelezen. Het Rekenhof formuleerde opnieuw een onthouding bij de bedrijfseconomische jaarrekening wegens onzekerheden en ontbrekende of onvoldoende gestaafde gegevens in de balans. De begrotingsuitvoeringsrekening en de ESR-rapportering van de Vlaamse Gemeenschap kregen een oordeel zonder voorbehoud.

Het rapporteert tevens over zijn controle van de ESR-geconsolideerde rekening van de Vlaamse deelstaatoverheid waarbij het opnieuw een oordeel zonder voorbehoud formuleerde. De deelstaatoverheid heeft het boekjaar 2023 afgesloten met een tekort van 2,4 miljard euro en een geconsolideerde schuld van 39,5 miljard euro.

Het Rekenhof wees voorts op de matige kwaliteit van de beleids- en begrotingstoelichtingen bij de begrotingsuitvoering, de vele overdrachten naar 2024 van ongebruikte vastleggingskredieten en een aantal belangrijke knelpunten in de financiering van de gemeenten.

Oordeel van het Rekenhof

Het Rekenhof sprak over de drie deelrekeningen van de algemene rekening (de jaarrekening, de begrotingsuitvoeringsrekening en de ESR-rapportering) van de Vlaamse Gemeenschap een oordeel uit. Het formuleerde, zoals in de voorgaande jaren, een onthoudende verklaring bij de bedrijfseconomische jaarrekening, omdat de balans nog altijd grote onzekerheden bevat met betrekking tot de werken van burgerlijke bouwkunde (bruggen, wegen, zeesluizen, ...), de terreinen en gebouwen en het kunstpatrimonium. Naar het oordeel van het Rekenhof geven de begrotingsuitvoeringsrekening en de ESR-rapportering (bestaande uit de economische hergroepering van de begrotingsverrichtingen, de berekening van de bijdrage tot het vorderingensaldo en de bijhorende toelichting) van de Vlaamse Gemeenschap een getrouw beeld van de onderliggende verrichtingen in 2023.

Het Rekenhof formuleert ook een oordeel zonder voorbehoud bij de ESR-geconsolideerde rekening van de Vlaamse deelstaatoverheid.

Vorderingentekort

Het vorderingentekort van de Vlaamse deelstaatoverheid, het voor Europese vergelijkbaarheid gecorrigeerde saldo van de overheidsinkomsten en -uitgaven, bedraagt 2,4 miljard euro in 2023. De geconsolideerde schuld stijgt verder door van 36,5 naar 39,5 miljard euro, vooral door de bijkomende leningen om het begrotingstekort mee te dekken. De beheersbaarheid van de geconsolideerde schuld blijft volgens het Rekenhof dan ook een belangrijk aandachtspunt.

Aspecten van beleidsuitvoering

In het rekeningenrapport over 2023 beoordeelt het Rekenhof de kwaliteit van de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) die de Vlaamse Regering bij de begrotingsuitvoering

publiceerde om meer transparantie te bieden over het gevoerde beleid, als matig, zowel naar vorm als naar inhoud. Zo is er nog te weinig aandacht voor het impulsbeleid (de relancekredieten) en de koppeling van het beleid aan de cijfers.

Overdracht van beleidskredieten

Elk jaar draagt de Vlaamse overheid ook tal van ongebruikte vastleggingskredieten over naar het volgende jaar, daarmee afwijkend van het eenjarigheidsbeginsel van de begroting. Eind 2022 werd minder overgedragen, vooral door de uitdoving van de relanceprovisie, maar eind 2023 stegen de overdrachten weer, tot 3,7 miljard euro. Het betreft vooral ongebruikte kredieten voor participaties, REPowerEU en het klimaatfonds.

Financiering van de gemeenten met het Gemeentefonds en verwante transfers

Ten slotte wijdt het Rekenhof aandacht aan de huidige financiering van de gemeenten met het gemeentefonds en verwante middelentransfers. Het stelde vast dat tal van aanpassingen het gemeentefonds sinds 2002 hebben uitgebreid met aanvullende dotaties, elk met eigen regels en betaalkalenders, wat de verdeling van de 3,6 miljard euro middelen uit dit fonds moeilijker en minder transparant heeft gemaakt. De laatste jaren is ook nog 1,0 miljard euro neventransfers aan de gemeenten gecreëerd buiten het gemeentefonds om, tegen de decretale doelstelling van vereenvoudiging in. Het Rekenhof detecteerde belangrijke knelpunten in de huidige werking van het gemeentefonds en de vele neventransfers, onder meer de onbeperkt in de tijd geldende waarborgregeling waarbij de decreetgever de gemeenten bij elke aanpassing aan het gemeentefonds waarborgt dat ze een bedrag ontvangen dat minstens even groot is als dat uit de oude regeling, en de onvoldoende onderbouwde bedragen van de bijzondere financiering voor de centrum- en provinciale steden. Voor enkele van de vele neventransfers buiten het gemeentefonds om, is ten slotte de band met de actuele situatie onduidelijk.

Reactie van de minister

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting heeft op 21 juni geantwoord dat zijn administratie inzet op de lopende werven en dat ze dit de komende jaren zal blijven doen. De minister wijst er op dat de elementen die deel uitmaken van de onthoudende verklaring van het Rekenhof voor de bedrijfseconomische jaarrekening een complexe materie betreffen waarbij financiële diensten en inhoudelijke diensten van verschillende entiteiten moeten samenwerken. In het bijzonder de waardering van de werken van burgerlijke bouwkunde is hierbij een traject dat over meerdere jaren verloopt en nog ontbrekende kunstcollecties zullen ook in de komende jaren in de boekhouding worden opgenomen. Hij vraagt in overleg te gaan met het Rekenhof om samen de vereisten en randvoorwaarden voor een onderbouwde balans verder uit te klaren.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het *Rekeningenrapport over 2023* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).